

ZA DRUGAČIJU
VELIKU KLADUŠU

ZA DRUGAČIJU VELIKU KLADUŠU

Program pred vama je plod zajedničkog rada članova inicijative **Kladuša je naša** i građana Velike Kladuše, koji su tokom 2019. godine elektronskim putem uputili više od 50 prijedloga konkretnih mjera za poboljšanje općeg ambijenta u ovoj lokalnoj zajednici. Članovi inicijative su te prijedloge analizirali, dopunili, grupirali i pridodali već postojećim mjerama koje su proizašle iz trogodišnjeg rada inicijative. Rezultat svega je skup konkretnih mjera koje predstavljaju programsku osnovu djelovanja članova inicijative „Kladuša je naša“ u njihovom političkom angažmanu kroz lokalnu organizaciju **Naše stranke** u Velikoj Kladuši.

Provođenje ovog programa je materijalizacija ideja vodilja koje su nas početkom 2017. godine okupile u zajedničku borbu. Te ideje su da gradimo povjerenje među Kladušanima i vratimo im vjeru u bolju budućnost; budemo odgovorni građani i djelujemo u interesu razvoja lokalne zajednice; ne dozvolimo politikantima da upravljaju našim životima i

podstaknemo ih da počnu raditi za opće dobro; tražimo punu transparentnost u radu lokalne vlasti, kao i javnih ustanova i preduzeća koja djeluju na području naše općine; borimo se za jednakost i ravnopravnost svih članova naše zajednice; štitimo slobodu izbora svakog pojedinca i poštujemo različitosti; stvaramo društvo znanja, nauke, pravednosti i solidarnosti.

Drugačija i bolja lokalna zajednica koja počiva na ovim idejama je moguća, a nju ćemo graditi istrajavanjem na provođenju mjera iz programa kojeg predstavljamo u ovom dokumentu.

UKRATKO:

Hitnim mjerama vratiti povjerenje građana u općinske institucije

Transparentnim i otvorenim radom do većeg integriteta javne uprave i preduzeća

Sistematskom podrškom obrazovanju, kulturi, medijima i civilnom društvu izgraditi „općinu znanja“

Zaokretom u pristupu lokalnoj ekonomiji do većeg broja radnih mjesta, više ekonomskih sloboda i boljih uvjeta rada

Kvalitetnijim prostornim planiranjem do ljepše, zdravije i sigurnije životne sredine

Drugačijom budžetskom politikom do jednakosti svih građana

Posebno pitanje – migrantska kriza

Hitnim mjerama vratiti povjerenje građana u općinske institucije

Provođenjem hitnih mjera učinimo značajan korak u vraćanju povjerenja građana u institucije vlasti, izabrane dužnosnike i demokratske procese u društvu. Osim toga, implementacija ovih mjera dovest će do ušteda od najmanje pola miliona maraka u budžetu. Ta sredstva se mogu investirati u projekte koji će poboljšati kvalitet života u Velikoj Kladuši.

Za 50 posto smanjiti izdvajanja za paušale općinskih vijećnika. Neovisno o količini, kvaliteti i efektima njihovog rada, kao i činjenici da je Statutom Općine propisano da je rad vijećnika volonterski, vijećnici u Općinskom vijeću Velika Kladuša primaju paušal koji je viši od minimalne radničke plate u BiH. Smatramo opravdanim da se i volonterima-vijećnicima plati naknada za troškove eventualnog odsustva s posla i pripreme za sjednice vijeća, ali nikako nije opravdano da ta volonterska naknada bude veća od minimalne radničke plate. Smanjenjem paušala za 50 posto napravile

bi se uštede u općinskom budžetu u iznosu od najmanje 80 000 KM.

Ukinuti grant za političke partije. Općina Velika Kladuša izdvaja više od 1 posto budžeta, odnosno 150 000 KM svake godine za grant političkim partijama. Naš stav je da se stranke prevashodno trebaju finansirati od članarina i donacija svojih simpatizera, a budžet lokalne samouprave potrebno je rasteretiti ovog izdvajanja, posebno ako uzmemo u obzir da se političke partije finansiraju iz budžeta još tri nivoa vlasti.

Ukinuti naknadu "bijeli kruh" izabranim zvaničnicima i njihovim savjetnicima. Predsjedavajući općinskog vijeća, načelnik općine i njegovi savjetnici prema odluci općinskog vijeća imaju pravo na primanje naknade/plaće i nakon prestanka javne funkcije. Uzevši u obzir to da izabrani dužnosnici funkcije obavljaju profesionalno, s važećim ugovorom u radu,

te shodno tome nakon prestanka javne funkcije imaju pravo na naknadu za nezaposlene koja se isplaćuje licima čiji je prethodni radni odnos trajao minimalno osam mjeseci, mišljenja smo da brisanjem spornog člana pomenute Odluke ne bi bila narušeno njihovo pravo na "zaštitu od nezaposlenosti", odnosno da bi ovom izmjenom izabrani dužnosnici samo bili u tom pogledu izjednačeni sa svim "običnim" građanima i radnicima u BiH. Ovom mjerom može se u budžetu za 2021. sačuvati najmanje 400 000 KM, koliko bi 11 dužnosnika i savjetnika potencijalno mogli primiti na ime „bijelog kruha“ u toj godini.

Smanjiti koeficijente na platu izabranim dužnosnicima i savjetnicima. Odlukom o plaćama i naknadama izabranih zvaničnika, nosioca izvršne funkcije i savjetnika profesionalno angažovanih u Jedinostvenom općinskom organu uprave Općine Velika Kladuša, definisano je da općinski načelnik ima koeficijent na platu 10, predsjedavajući

vijeća 9,8, općinski pravobranilac 7,6 i savjetnici općinskog načelnika 6,4. Množenjem koeficijenata i osnovice plate dobija se osnovna plata svakog od dužnosnika koja se uvećava za minuli i prekovremeni rad. Smanjenjem koeficijenata na sljedeći način: općinski načelnik 8, općinski pravobranilac 7,5, predsjedavajući vijeća 6,5, savjetnici općinskog načelnika 6; napravile bi se uštede u budžetu od najmanje 100 000 KM.

Ukinuti naplaćivanje naknade za korištenje građevinskog zemljišta. Odlukom Ustavnog suda FBiH naplaćivanje naknade za korištenje građevinskog zemljišta proglašeno je neustavnim. Bez obzira na to, kao i na činjenicu da se građanima ova naknada godinama neopravdano naplaćivala, u budžetu općine Velika Kladuša za 2020. su planirana sredstva od naplate ove naknade. Ukidanje naplaćivanja naknade za korištenje građevinskog zemljišta je naša zakonska obaveza.

Ukinuti naplaćivanje komunalne naknade za stambeni prostor fizičkim licima. Nadležnost za naplatu ove naknade

općinama je data kantonalnim zakonom o komunalnim naknadama, međutim, mi ne smatramo da naše građane treba opteretiti ovom vrstom nameta. Općina treba kvalitetnom razvojnom politikom, politikom privlačenja novih investitora i razvijanja poslovnog ambijenta osigurati povećanje svojih prihoda, a ne to raditi nametanjem dodatnih obaveza građanima.

Transparentnim i otvorenim radom do većeg integriteta javne uprave i preduzeća

Nakon provedbe hitnih mjera, koje za cilj imaju vraćanje povjerenja građana u institucije lokalne vlasti, želimo nastaviti jačati kredibilitet tih institucija, kao i integritet općinskih javnih preduzeća i ustanova kroz provođenje sljedećih mjera:

Uspostaviti praksu transparentnog objavljivanja svih konkursa i rezultata konkursa u općinskom organu uprave, općinskim javnim preduzećima i ustanovama. Zapošljavanja u javnom sektoru moraju biti opravdana i transparentna, a svrha konkursa da posao dobije najkvalifikovanija osoba za tu poziciju. Zato svi konkursi koji se tiču upošljavanja u općinskom organu uprave, općinskim javnim preduzećima i ustanovama moraju biti objavljeni na web stranici općine, web stranicama institucija koje raspisuju konkurs, u lokalnim medijima, te na drugim mjestima kako je propisano zakonom. Pored toga, uvest ćemo praksu objavljivanja i rezultata

konkursa na web stranici općine i javnih preduzeća/ustanova.

Izvršiti reviziju budžeta Općine i poslovanja svih općinskih javnih preduzeća. Preduvjet za donošenje kvalitetne strategije razvoja općine jeste uvid u stvarno stanje u jedinstvenom organu uprave, finansijama općine i svih općinskih javnih preduzeća. U tu svrhu uputićemo zahtjev Uredu za revizije institucija FBiH, ali i angažirati nezavisnu revizorsku kuću, kako bi se izvršila sveobuhvatna revizija stanja u općinskom organu uprave i javnim preduzećima.

Sprovesti sveobuhvatnu reviziju sistematizacije radnih mjesta u općinskom organu uprave. Općinska administracija mora biti efikasan servis građanima, a ne alat za kupovinu glasova. Izvršićemo reviziju sistematizacije radnih mjesta, uvesti moratorijum na zapošljavanje, reformom općinskog organa uprave smanjiti broj uposlenih u administraciji kroz

četiri godine vodeći se pritom standardima Europske unije. Pored toga, izradićemo i objaviti registar svih uposlenih u općinskom organu uprave, javnim ustanovama i preduzećima.

Uvesti praksu transparentnog objavljivanja godišnjih finansijskih i narativnih izvještaja svih javnih preduzeća i ustanova. Zakon nalaže da finansijski izvještaji javnih preduzeća moraju biti dostupni javnosti, između ostalog, i na web stranicama tih preduzeća. No, to se u praksi izuzetno rijetko dešava. Javna preduzeća i ustanove se finansiraju novcem građana, stoga građani moraju biti upoznati sa rezultatima onih institucija koje finansiraju. Uvest ćemo praksu redovnog objavljivanja svih finansijskih i narativnih izvještaja javnih preduzeća i ustanova na web stranici općine.

Uvesti praksu redovnih mjesečnih press konferencija izabranih dužnosnika, šefova općinskih službi i direktora javnih preduzeća i ustanova, te redovnih mjesečnih susreta načelnika sa građanima.

Mediji su glas javnosti i moraju dobiti odgovore na sva pitanja koja su od javnog interesa. Pored toga što ćemo insistirati na poštivanju zakona o pristupu informacijama, uvest ćemo i proaktivnu praksu kojom ćemo olakšati i ubrzati pristup informacijama novinarima. Svakog mjeseca biće priređena press konferencija o radu općinske administracije, a mediji će zahtjevom moći tražiti koji šefovi općinskih službi, direktori javnih preduzeća/ustanova, pored izabranih dužnosnika, trebaju prisustvovati konferenciji. Takođe, mjesečnim susretima načelnika sa građanima biće omogućeno i svakom zainteresiranom građaninu da dobije sve potrebne informacije o radu općinske administracije.

Otvoriti isturena odjeljenja općinske administracije u udaljenim mjesnim zajednicama kako bi mještani mogli brže i

lakše dobiti potrebne dokumente. U najmanje dvije mjesne zajednice, koje su više od 10 kilometara udaljene od zgrade Općine Velika Kladuše, otvorićemo isturena odjeljenja općinske administracije u kojima će mještani tih i njima gravitirajućih mjesnih zajednica moći dobiti dokumente koje izdaje općinski organ uprave.

Uvesti praksu objavljivanja svih materijala koji će se naći na sjednicama općinskog vijeća. Općinsko vijeće kao najznačajniji demokratski predstavnički organ u lokalnoj zajednici ne bi trebalo da razmatra materijale koji su nedostupni javnosti. Sve materijale koji će se naći na sjednici vijeća potrebno je učiniti dostupnim i svim građanima na web stranici općine prije održavanja sjednice. Na taj način će se osnažiti i interes građana za rad općinskog vijeća, te povećati njihova participacija u demokratskim procesima.

Ulagati u putnu infrastrukturu prema prioritetima, a na osnovu precizno određenih kriterija. Budžetska izdvajanja za putnu infrastrukturu do sada su predstavljala alat za kupovinu glasova i otvarala prostor za korupciju.

Uspostavljanjem jasnih kriterija prema kojima će biti izrađena lista prioriteta putnih pravaca, ulaganja u putnu infrastrukturu biće transparentna i pravedna.

Sistematskom podrškom obrazovanju, kulturi, medijima i civilnom društvu izgraditi „općinu znanja“

Znanje je najvažniji resurs svakog pojedinca i svake zajednice. Prirodni, ljudski i svi drugi resursi ne znače mnogo ako ne postoji znanje o tome kako ih iskoristiti u svrhu poboljšanja životnih uslova čitave zajednice i svakog pojedinca u njoj. Mi vidimo Veliku Kladušu kao buduću općinu znanja – zajednicu koja institucionalno promoviše, kreira i širi znanje kao preduslov stvaranja životnog ambijenta u kojem će svaki pojedinac moći da ostvari svoj puni potencijal.

Znanje se prenosi i umnožava komunikacijom. Obrazovne, kulturne i druge javne ustanove, mediji i nevladine organizacije trebaju da sistematski usmjeravaju komunikaciju s ciljem širenja znanja. Jačanje kapaciteta ovih institucija biće jedan od prioriteta našeg programa. Budžetska izdvajanja za obrazovanje, kulturu, medije i organizacije civilnog društva se moraju znatno povećati, a dodjela tih sredstava mora biti

transparentna i u skladu sa strateškim ciljem - izgradnjom općine znanja.

Povećati Grant za škole sa 10.000 na 100.000 KM. Iako školstvo nije u eksplicitnoj nadležnosti lokalnog nivoa vlasti, naša djeca itekako jesu naša briga. Ako ne možemo direktno mijenjati obrazovni sistem, kao lokalna zajednica svakako možemo poboljšati uslove rada i za učenike i za nastavnike u našim školama. Direktna izdvajanja općine za škole, umjesto sadašnjih oko 0,1 posto budžeta, moraju biti barem 10 puta veća i dodjeljivati se korisnicima (školama) kroz projektno finansiranje.

Uspostaviti Grant za neprofitne i nezavisne medije - 30.000 KM. Slobodni mediji koji rade u javnom interesu omogućuju građanima ispunjenje prava na komunikaciju i pravovremeno informisanje, alat su širenja znanja u lokalnoj zajednici, te predstavljaju preduslov za zdravu

demokratiju ukoliko ispunjavaju kontrolnu funkciju novinarstva u odnosu na društvenu zajednicu i nosioce javnih ovlaštenja. Izdvajanja za medije iz budžeta lokalne zajednice i njenih javnih preduzeća moraju biti transparentna i usmjerena ka poticanju stvaranja medijskih sadržaja koji odražavaju javni interes. Pored dugoročnog i sistematskog finansiranja javnih lokalnih medija, nužno je uspostavljanje granta za nezavisne i neprofitne medije. Projektnim finansiranjem kojeg bi nadzirala stručna nezavisna komisija ojačali bi se kapaciteti ovih medija i povećao broj kvalitetnih edukativnih, kritičkih, istraživačkih i informativnih medijskih sadržaja, a time i širilo znanje unutar zajednice.

Izvršiti rekonstrukciju zgrade i reorganizaciju rada Centra za kulturu i obrazovanje "Zuhdija Žalić". U saradnji sa građanima i organizacijama civilnog društva uspostavićemo moderni dom kulture 21. stoljeća koji će odgovoriti na

potrebe lokalne zajednice za kulturnim sadržajem. Institucije kulture vidimo kao mjesta intenzivne komunikacije umjetnika i građana, mjesta promišljanja svježih ideja o svijetu i vremenu o kojem živimo, mjesta proizvodnje društvene kritike, mjesta gdje građani mogu doživjeti katarzu i duhovnu nadgradnju. Centar za kulturu i obrazovanje mora imati kapacitet, i prostorni i ljudski, da bude generator kulturnog preporoda Velike Kladuše. Takav kapacitet ovo mjesto može dobiti samo ako u njegov rad, uključujući i strateško planiranje, budu uključeni predstavnici svih velikokladuških kulturno-umjetničkih društava, udruženja građana, te samostalni umjetnici/kulturni radnici.

Razviti efikasniju politiku stipendiranja studenata i učenika. Općina Velika Kladuša sada izdvaja manje sredstava za stipendiranje studenata nego prije deset godina. Uz povećanje izdvajanja za ovu namjenu, politiku stipendiranja ćemo razviti kroz sljedeće korake: u korisnike stipendija uključiti učenike osnovnih i srednjih škola; grant za stipendije pretvoriti u Općinski fond za stipendiranje učenika u

koji bi sredstva mogla uplaćivati fizička i pravna lica; razviti sistem stipendiranja u koji su uključena javna i privatna preduzeća, ustanove i nevladine organizacije, sve s ciljem osiguranja volonterskog i pripravničkog iskustva za sve studente i učenike, te „vraćanje“ uloženog kroz društveno korisni rad stipendista.

Uspostaviti grant od 20.000 KM za projekte iz oblasti naučno-istraživačkog rada.

Strateška orijentacija ka stvaranju „općine znanja“ mora biti vidljiva i kroz podršku naučno-istraživačkom radu. Kroz ovaj grant pružaće se podrška istraživačkim projektima u oblasti prirodnih i društvenih nauka, a koji su svojom tematikom ili lokacijom istraživanja vezani za područje Velike Kladuše.

Povećati grant nevladinim organizacijama na 80.000 KM.

Nevladine organizacije ili organizacije civilnog društva su nezaobilazan segment razvijenih demokratskih društava, ali i više od toga. One postaju važan faktor društveno-ekonomskog razvoja zbog mogućnosti da ostvaruju nove vrijednosti kroz realizaciju značajnih međunarodnih i prekograničnih

projekata, da ponude znanje i ekspertize iz brojnih područja, te zbog edukacijskog potencijala kojeg posjeduju. Migrantska kriza koja je zahvatila i Veliku Kladušu je pokazala koliki je hendikep za jednu zajednicu to što civilno društvo nije kvalitetno organizovano kroz nevladina udruženja. Niti jedno od postojećih civilnih organizacija s područja Velike Kladuše nije imalo izgrađene kapacitete i mogućnosti da ponudi neophodnu koordinaciju i komunikaciju između građana, migranata i međunarodnih humanitarnih organizacija. Ovaj primjer nam je pokazao kako su potrebna značajnija strateška ulaganja kroz projektno finansiranje u nevladin sektor Velike Kladuše s ciljem da se ojača kapacitet postojećih organizacija civilnog društva i osnaži njihova uloga u svakodnevnom životu lokalne zajednice.

Kreirati Strategiju razvoja kulture 2022-2032.

Sveobuhvatnom strategijom razvoja kulture koja za cilj ima da podstakne sinergiju moderne uloge kulture i umjetnosti u lokalnoj zajednici i zaštitu kulturno-historijskog nasljeđa Velike Kladuše, te na taj način proizvede

jedinstvenu kulturnu ponudu općine koja će zadovoljiti potrebe kako njenih građana tako i turista/posjetilaca.

Kreirati Strategiju predškolskog odgoja i obrazovanja 2022-2032. Poseban fokus lokalne politike mora biti na predškolskom obrazovanju, koje je i u zakonskoj nadležnosti lokalne samuprave. U suradnji sa vrtićima, školama, građanima i resornim kantonalnim ministarstvom, predškolsko obrazovanje moramo učiniti dostupno svima, liste čekanja u vrtićima ukinuti, a kroz strategiju osigurati da do 2032. svako dijete u Velikoj Kladuši bude uključeno u sistem predškolskog odgoja i obrazovanja.

Vratiti kulturna i sportska dešavanja u mjesne zajednice. Aktuelnu praksu održavanja Krajiškog teferića i Općinskih sportskih igara samo u urbanom području Velike Kladuše smatramo pogrešnom. Organiziranjem ovih manifestacija u svim mjesnim zajednicama po principu rotacije poboljšali bismo kulturno-umjetnički i sportski život u mjesnim zajednicama, te na taj način podsticali razvoj mjesnih zajednica kao i rad njihovih savjeta. Kroz ovakvu politiku Općina će ulagati u infrastrukturu u

mjesnim zajednicama (rekonstrukcija i izgradnja igrališta, škola, domova kulture/omladine, putne infrastrukture, i sl.)

Zaokretom u pristupu lokalnoj ekonomiji do većeg broja radnih mjesta, više ekonomskih sloboda i boljih uvjeta rada

Realni sektor u Velikoj Kladuši je pokazao u proteklih pet godina da, uprkos svim problemima i preprekama na koje je nailazio, može generisati nova radna mjesta. Sada se suočava sa novim izazovima, među kojima je nedostatak kvalifikovane radne snage jedan od značajnijih. Sistematskom podrškom privrednicima, kao i sinergijom između općinskog organa uprave, nadležnih općinskih službi i predstavnika realnog sektora, te izazove možemo prevladati, ali i definisati privredne grane u kojima možemo biti konkurentni na regionalnom i europskom tržištu. To ćemo postići kroz implementaciju ovih mjera:

Uspostaviti ekonomsko-socijalni savjet općine Velika Kladuša. U ekonomsko-socijalnom savjetu učestvuju najvažniji predstavnici udruženja privrednika, obrtnika, poljoprivrednika, organizacija civilnog društva, javnih preduzeća i ustanova, te kroz sjednice na kvartalnom ili

polugodišnjem nivou predlažu organima vlasti smjernice poboljšanja ekonomskog ambijenta.

Uspostaviti poslovnu/industrijsku zonu. Blizina Europske unije našu Općinu stavlja u povlašten položaj, a primjeri susjednih općina, poput Bosanske Krupe i Bosanskog Petrovca, pokazuju da se otvaranjem poslovnih zona, koje investitorima omogućuju da uz minimalnu naknadu dobiju zemljište sa riješenom infrastrukturom, itekako mogu stvoriti nova i kvalitetna radna mjesta. Ne postoji razlog niti prepreka da takve primjere ne slijedimo i u Velikoj Kladuši.

Uspostaviti centar za pristup informacijama za investitore po principu „sve na jednom mjestu“. Investitorima je potrebno omogućiti da na jednom mjestu predaju zahtjeve za sve potrebne dozvole, te da u najkraćem mogućem roku (pravilo 24 sata) njihovi zahtjevi budu riješeni. Općinski

organ uprave svojim efikasnim poslovanjem može od Velike Kladuše kreirati privlačno mjesto za buduće investitore.

Osnovati Turističku zajednicu Općine Velika Kladuša. Velika Kladuša je veoma popularna destinacija za kupce iz Hrvatske i Slovenije. Po broj zahtjeva za povrat PDV-a granični prijelaz Velika Kladuša – Maljevac je prvi u državi (prema podacima UIO iz 2018. godine). Ne manje važno, Velika Kladuša je dva sata vožnje od Zagreba, Nacionalnog parka Plitvička jezera i Nacionalnog parka Una, sve popularnijih turističkih destinacija za posjetioce iz Europe i svijeta. Taj postojeći potencijal potrebno je iskoristiti i nadgraditi poboljšanjem i promoviranjem turističke ponude općine. Finansijskom i stručnom podrškom općina će inicirati osnivanje lokalne turističke zajednice koja će imati kapacitete da postavi temelje razvoja

turizma u Velikoj Kladuši kao značajne privredne grane.

Otvoriti zelenu tržnicu i zanatski centar u užem gradskom području. Poljoprivredni proizvođači i obrtnici/zanatlije trebaju uređeno i privlačno mjesto na kojem će moći plasirati svoje proizvode domaćim i stranim potrošačima. Zanatski centar i zelena tržnica u gradskoj jezgri će omogućiti zaštitu starih zanata od odumiranja, ali i razvoj organske poljoprivredne proizvodnje.

Osnovati Razvojnu agenciju Općine Velika Kladuša. Iniciraćemo osnivanje lokalne Razvojne agencije sa kadrovima osposobljenim za pisanje i provođenje projekata financiranih iz domaćih i međunarodnih fondova. Agencija će pružati i usluge edukacije i pomoći pravnim subjektima s područja Velike Kladuše pri apliciranju na javne pozive domaćih i stranih institucija/fondacija, te biti nositelj aktivnosti izrade strategije razvoja općine.

Grant za projekte i mlade preimenovati u Grant za startup projekte, te povećati ga na 100.000 KM. Sredstva iz postojećeg granta za projekte i mlade (koji varira između 10 i

50 hiljada KM) troše se netransparentno i bez javnog poziva za njihovu dodjelu. Mladima u Velikoj Kladuši je neophodna pomoć pri realizaciji biznis ideja, te je stoga uputno ovaj grant preimenovati u grant za startup projekte i povećati iznos sredstava na 100 000 KM. Javnim pozivom za dodjelu sredstava stručna komisija će selektirati 5-10 najboljih biznis ideja čija će realizacija biti financirana iz ovog granta.

U suradnji sa privrednicima, nevladinim sektorom i školama uspostaviti informatički hub/inkubator.

Informaciono-komunikacioni (IT) sektor generiše sve više radnih mjesta, kako u svijetu tako i kod nas, a u oblasti komunikacija u Velikoj Kladuši je već sada zaposleno više stotina mladih ljudi. Kombinacijom potencijala i znanja informatičara sa potrebama privrednika, nevladinog sektora i škola moguće je kreirati mjesto od kojeg će višestruku korist imati svi dionici u procesu, kao i čitava lokalna zajednica.

Usvajati Strategiju razvoja Općine za period 2022-2032. U predstojećem mandatnom periodu naš cilj je izgradnja institucija i mehanizama koji će omogućiti kreiranje

Strategije razvoja općine za naredni desetogodišnji period. Ovaj dokument neće biti, poput aktuelno važeće Strategije 2014-2024, mrtvo slovo na papiru, već najvažniji dokument ekonomskog i društvenog razvoja jedne općine koji će ponuditi jasnu viziju svojim građanima kakav život mogu planirati u sljedećoj deceniji.

Kvalitetnijim prostornim planiranjem do ljepše, zdravije i sigurnije životne sredine

Nedostatak prostornog plana jedan je od gorućih problema Velike Kladuše koji negativno utiče, između ostalog, i na kvalitet života u urbanom području općine. S druge strane, rijeke, potoci i šume u ruralnim područjima prepušteni su devastaciji, a vrhunac nebrige o životnoj sredini jeste deponija Radića most na koju se odlaže otpad s područja cijele općine ugrožavajući zdravlje stanovništva okolnih mjesta. Sa ovim problemima ćemo se uhvatiti u koštac i planiramo ih riješiti kroz realizaciju sljedećih mjera:

Donijeti Prostorni plan Općine Velika Kladuša. Velika Kladuša je već duže od decenije bez prostornog plana što je otvorilo brojne mogućnosti za mešetarenja i koruptivne radnje kada su u pitanju izdavanja građevinskih dozvola i urbanističkih saglasnosti. Donošenje prostornog plana je stoga neophodan korak i u suzbijanju korupcije u općinskoj administraciji, ali i preduvjet bilo kakvog

planiranja razvoja općine na (samo)održivim osnovama.

Osigurati pristupačniji javni prevoz za građane. Kroz reorganiziranje sistema javnog autobusnog prevoza, putem subvencija i/ili javno-privatnog partnerstva, povećat ćemo broj korisnika javnog prevoza, uvesti više redovnih linija, uključujući i gradske, smanjiti cijene karata i smanjiti korištenje automobila na području općine.

Uspostaviti mjerače kvalitete zraka na području općine. Zrak u nekoliko bh. gradova, poput Sarajeva, Zenice ili Tuzle, je među najzagađenijima u Europi. Međutim, mjerenja kvalitete zraka pokazuju da je zrak tokom zimskih mjeseci alarmantno zagađen i u manjim sredinama kao što su Ilijaš, Visoko, Goražde, Jajce ili Prijedor. Nabavka mjerača kvalitete zraka je neophodna kako bismo pouzdano znali kakav vazduh udišemo, kako će se budući

ekonomski razvoj odraziti na kvalitet zraka, te imamo li potrebu da radimo na smanjenju zagađenja ili možemo promovirati našu općinu kao sredinu čistog zraka.

Zatvoriti deponiju smeća Radića most i organizirati sistem razvrstavanja, recikliranja i deponovanja otpada po najvišim ekološkim standardima. Deponija Radića most godinama radi bez okolinskih dozvola ugrožavajući život stanovnika koji žive u njenoj neposrednoj sredini, ali i potoke koje protiču pored nje. Ova deponija mora biti zatvorena, a umjesto nje, na potpuno drugoj lokaciji, potrebno je otvoriti centar za odlaganje i reciklažu otpada po najvišim ekološkim standardima.

Izgraditi prvo gradsko šetalište i biciklističku stazu. Prostornim planom ćemo predvidjeti idealnu trasu prvog gradskog šetališta i biciklističke staze, a u četverogodišnjem

mandatu kontinuirano izdvajati budžetska sredstva za njihovu izgradnju.

Novom regulacijom saobraćaja riješiti problem gradskih gužvi vikendom i praznicima. Godišnji odmori, vikendi i praznici su periodi u godini kada hiljade naših sugrađana iz inostranstva dolazi u rodni kraj. Takođe, to su periodi saobraćajnih gužvi u užem urbanom području Velike Kladuše. Osiguranjem dovoljnog broja parking mjesta u gradu, te rješavanjem saobraćajnih čvorova na raskrsnicima „Križ“ i u Ulici prve muslimanske brigade, kroz izgradnju kružnog toka ili regulaciju saobraćaja putem semaforske signalizacije, ovaj problem će biti znatno umanjen.

Osigurati sredstva za utopljanje 50 posto postojećih objekata kolektivnog stanovanja. Kroz domaće i međunarodne fondove za energetska efikasnost, te izdvajanja iz budžeta općine, osigurati sredstva za utopljanje polovine postojećih objekata kolektivnog stanovanja i javnih institucija čime će se smanjiti potrošnja energije, napraviti uštede u

izdvajanjima za grijanje i doprinijeti zaštiti okoliša.

Provesti veliku akciju čišćenja rijeka, potoka i šuma na području općine te uklanjanja divljih deponija. Velikom akcijom u koju će biti uključena javna preduzeća, općinski štab civilne zaštite, profesionalna vatrogasna jedinica, udruženja građana, škole i druge ustanove, očistimo od smeća sve rijeke, potoke i šume na području naše općine, te ukloniti otpad sa postojećih divljih deponija.

Finansirati akcije pošumljavanja i poribljavanja. Nakon čišćenja naših rijeka, potoka i šuma, potrebno im je udahnuti novi život poribljavanjem i pošumljavanjem. Takve aktivnosti, koje će provoditi ekološka udruženja, sportski klubovi i škole, biće sistematski finansirane svake godine iz budžeta općine.

Programima kastracije, sterilizacije, zbrinjavanja i registracije pasa kontrolirati populaciju pasa lualica. Osigurati sredstva za provođenje programa kastracije, sterilizacije pasa lualica, zajedno sa društvima za zaštitu životinja, te osigurati

kapacitete za adekvatno zbrinjavanje pasa lualica prema standardima koje propisuje državni zakon o zaštiti i dobrobiti životinja.

Usvojiti Strategiju razvoja sporta 2022-2032. Sistematskim pristupom oblasti sporta, prvo kroz povećanje izdvajanja za amaterske sportske klubove, a potom i kroz donošenje desetogodišnje Strategije razvoja sporta želimo: a) osnažiti postojeća sportska društva; b) doprinijeti formiranju novih klubova u sportovima koji trenutno nisu zastupljeni u Velikoj Kladuši (npr. Rukomet, tenis, gimnastika, plivanje, itd.); c) doprinijeti povećanju građana koji se bave amaterskim sportom za 50 posto; d) pružiti podršku osnivanju i razvoju međuškolskih sportskih liga u što većem broju sportova. Ulaganje u sport vidimo kao ulaganje u zdravlje stanovništva.

Drugačijom budžetskom politikom do jednakosti svih građana

Sistem socijalne skrbi potrebno je reorganizirati na način da Centar za socijalni rad nudi sveobuhvatnu podršku osobama sa posebnim potrebama, žrtvama porodičnog nasilja, osobama treće dobi, te drugim ranjivim kategorijama. Pored toga, insistiraćemo na provođenju sljedećih mjera i projekata pomoći ranjivim i diskriminiranim grupama u društvu:

Uspostaviti Fond solidarnosti za teško oboljele sugrađane.

Manjkavosti zdravstvenog sistema u BiH slamaju se na onim najslabijima. Za njih je svaki dan bitan u borbi za život i ne mogu čekati na rezultate dugotrajnih reformi u zdravstvu koje su pred nama. Umjesto proizvoljnih intervencija iz budžetskih rezervi ili prikupljanja novca kroz humanitarne akcije, lokalna zajednica mora djelovati solidarno i transparentno kako bi se pomoglo sugrađanima oboljelima od teških bolesti. Osnivanje Fonda solidarnosti i budžetsko izdvajanje općine od 100 000 KM godišnje,

uz mogućnost učešća privatnih i pravnih lica u punjenju fonda, olakšaće najvažniju borbu onima kojima je to olakšanje najpotrebnije.

Sufinansirati nabavku novih medicinskih aparata za Dom zdravlja Velika Kladuša.

Općina može unaprijediti zdravstvenu zaštitu na svom području sufinansiranjem rada lokalnog Doma zdravlja. Redovni godišnji grant za sufinansiranja nabavke novih medicinskih aparata za ranu dijagnostiku ili programa prevencije bolesti su samo neki od načina. Kao preduvjet za dobijanje sredstava iz navedenog granta, od Doma zdravlja ćemo tražiti veću transparentnost u radu kroz objave godišnjih planova i izvještaja web stranici i dostavljanje istih Općinskom vijeću u vidu informacije.

Imenovati općinskog službenika za pitanja mladih. Imenovanje službenika za pitanja mladih je jedna od obaveza općina/gradova

koja proističe iz Zakona o mladima FBiH. Općina Velika Kladuša do sada nije ispunila ovu obavezu.

Usvojiti strategiju za mlade 2022-2032. U suradnji sa omladinskim nevladinim organizacijama potrebno je definisati potrebe mladih i izraditi strategiju za mlade sa akcionim planom koja će adekvatno odgovoriti na te potrebe sistematski rješavajući probleme sa kojima se populacija mladih u Velikoj Kladuši susreće.

Ukloniti fizičke barijere za osobe sa invaliditetom u svim općinskim javnim ustanovama, preduzećima i trotoarima na području općine.

Osobe sa invaliditetom svakodnevno bivaju diskriminirane jer im je većina javnih ustanova nedostupna zbog fizičkih barijera koje im onemogućavaju pristup ili kretanje. Iz budžeta ćemo finansirati uklanjanje tih barijera i prilagođavanje objekata javnih ustanova,

preduzeća te trotoara na području općine osobama sa invaliditetom.

Otvoriti centar za zdravo starenje.

Otvaranjem centra za zdravo starenje populacija treće dobi će dobiti prostor za druženje i aktivnosti prilagođene njihovim potrebama. Ovakav centar, pored toga što pruža ispunjeniji život njegovim korisnicima, omogućiće i zapošljavanje stručnog kadra iz oblasti njegovateljstva i medicine.

Udruženja koja se bave zaštitom djece s posebnim potrebama proglasiti organizacijama od javnog značaja.

Zbog nerazvijenosti sistema zaštite i inkluzije djece i osoba s posebnim potrebama na državnom nivou, organizacije civilnog društva koje se bave ovom problematikom su često najvažniji oslonac za ovu kategoriju stanovništva. Takav je slučaj i u Velikoj Kladuši gdje nevladina udruženja pokušavaju popuniti propuste zdravstvenog i obrazovnog sistema. Dugoročno, radićemo na poboljšanju tih sistema, ali na kratkoročnom i srednjoročnom planu pomoć udruženjima koja se bave zaštitom djece s posebnim

potrebama je najznačajnija pomoć i samoj djeci. Tretiranjem ovih udruženja kao budžetskih korisnika znatno će se umanjiti njihova finansijska neizvjesnost i potkapacitiranost, te im se omogućiti da se u potpunosti posvete onima zbog kojih su osnovana.

Posebno pitanje – migrantska kriza

Velika Kladuša se početkom 2018. godine našla na novoj „balkanskoj ruti“ kojom hiljade izbjeglica i migranata iz Azije i Afrike pokušavaju doći do zemalja Zapadne Europe. Odgovor institucija BiH (od državnog do lokalnog nivoa) na ovaj izazov je bio izuzetno loš, pa tako ni nakon pune dvije godine ni na jednom nivou vlasti nemamo na snazi strateški dokument koji tretira pitanje migracija. Lokalna vlast u Velikoj Kladuši je čitavo vrijeme odbijala bilo kakvu saradnju sa drugim nivoima vlasti ili međunarodnim organizacijama za pitanja migracija, istovremeno raspirujući ksenofobiju kod lokalnog stanovništva.

Mi problem tzv. migrantske krize vidimo kao globalni izazov 21. stoljeća na koji

odgovor moraju ponuditi, u prvom redu, Ujedinjene nacije i Europska unija. Međutim, ne smijemo bježati od dijela odgovornosti koju imamo kao lokalna zajednica koja se zbog svog geografskog položaja našla na aktuelnoj migrantskoj ruti. Naš credo je da svaki čovjek koji se nađe na području općine Velika Kladuša mora imati dostojanstven tretman od strane institucija ove lokalne zajednice. Lokalna vlast mora saradivati sa domaćim i stranim nevladinim i međuvladinim organizacijama na ispunjenju tog civilizacijskog zadatka. Jednako tako, zajedno sa organima vlasti susjednih općina, moramo insistirati na strateškom i koordinisanom pristupu viših nivoa vlasti, kantonalnih, entitetskih i državnih ovom

problemu, te njihovoj sistemskoj pomoći lokalnim zajednicama u kojima su smješteni migranti i izbjeglice.

Neophodno je i da lokalna vlast, obzirom da tu ulogu ne preuzima država, uspostavi mrežu u kojoj će biti predstavnici stranih nevladinih organizacija, medijski djelatnici, intelektualci i članovi akademskih zajednica, aktivisti i političari iz zemalja Europske unije, a koja bi na međunarodnom nivou problematizirala odnos pojedinih zemalja EU ka BiH kada je u pitanju ilegalno vraćanje migranata i izbjeglica na teritorij USK pri čemu se krši međunarodno pravo i niz konvencija o ljudskim pravima kao i suverenitet države Bosne i Hercegovine nad svojim teritorijem.

Zašto politika i zašto Naša stranka?

Nakon što je Inicijativa "Kladuša je naša" obznanila da će svoje političko djelovanje nastaviti kroz Općinski odbor Naše stranke u Velikoj Kladuši, dva pitanja nam se najčešće postavljaju: zašto u politiku i zašto sa Našom strankom?

Za one koji su rad Inicijative pratili od samog početka, na prvo pitanje je odgovor ponuđen još prije više od dvije godine. Nije Inicijativa "Kladuša je naša" odlučila da uđe u politiku sada, ta odluka je donijeta samim osnivanjem Inicijative u proljeće 2017. godine. Kroz rad Inicijative samo se potvrdilo ono što smo već znali: da bi mogli nešto mijenjati, moramo ući u sistem odlučivanja, a to je jedino moguće političkim angažmanom. U manifestu "[Preuzmi kontrolu nad svojim gradom](#)", na samom početku našeg djelovanja, jasno smo obznanili sljedeće:

"Metode ostvarivanja ciljeva Inicijative su: propagiranje ideja za koje se zalažemo putem medija i društvenih mreža, organiziranje javnih okupljanja, protesta, javnih tribina, okruglih stolova, uličnih akcija i drugih aktivnosti, te u konačnici političko djelovanje/angažman. Da li će Inicijativa, odnosno njeni članovi, politički djelovati kroz nezavisnu političku platformu ili kroz neku od novih/postojećih političkih stranaka - odluka je koju će demokratskim glasanjem donijeti svi članovi Inicijative."

Upravo sve to smo i uradili, redom kako je pobrojano, da bi na kraju, glasovima većine članova

Inicijative, odlučili da u završni korak - institucionalno djelovanje - idemo sa Našom strankom. Mi ulazimo u borbu za bolje sutra svih nas i naše djece sa jasnim ciljevima i programom kako ostvariti te ciljeve. Želimo "podvući crtu" i krenuti u bolju budućnost u svojoj zemlji i na svojim ognjištima. Želimo ostati ovdje. Da bismo ostali ovdje, moramo se boriti.

Zašto baš Naša stranka?

U Velikoj Kladuši trenutno imamo četiri lokalne stranke, treba li nam još jedna? To pitanje smo si postavili kada smo došli pred odluku na koji način ćemo formalno politički djelovati. O nezavisnoj listi nismo dugo razmišljali znajući da ona nije ništa drugo nego neformalna politička partija. Uvjerili smo se i na lokalnim primjerima da nezavisne liste i kandidati nerijetko postaju ovisni, završavaju u političkim strankama ili djeluju bez ikakve odgovornosti.

Nakon dugih i iscrpljujućih rasprava, složili smo se da nam ne treba još jedna lokalna stranka. Stranke bi trebale da predstavljaju interese svih stanovnika na određenom području ili pojedinih grupa građana (npr. radnika, seljaka, privrednika, nezaposlenih, itd.), a interesi ljudi koje mi zastupamo, interesi "običnog" čovjeka, radnika, penzionera, nezaposlenih ili poljoprivrednika, isti su i u Velikoj Kladuši i u Cazinu, Bihaću, Banjoj Luci, Tuzli, Mostaru ili Sarajevu.

Zbog toga što ne zastupamo svoje lične interese ili interese uske grupe ljudi, zbog toga što se borimo za društvo u kojem će svaki pojedinac živjeti slobodno i dostojanstveno, bez obzira na vjersku, nacionalnu ili bilo koju drugu pripadnost, bilo je logično da se pridružimo ljudima koji misle isto kao mi i poštuju iste vrijednosti kao mi. Takve ljude smo prepoznali u Našoj stranci.

Stranka je to koja je u više od deset godina političkog rada pokazala da joj se može vjerovati, da svoje politike kreira i provodi odgovorno prema građanima, da ne srlja u vlast bilo gdje i sa bilo kim, da oprezno gradi svoju kadrovsku strukturu dajući prednost kvalitetu ispred masovnosti.

Naša stranka je od nastanka djelovala "odozdo", razvijala se prvo u lokalnim zajednicama, pa tek onda krenula u borbu za više nivoe vlasti. Političko iskustvo Naše stranke nama u Inicijativi "Kladuša je naša", kao organizaciji mladih i u politici novih ljudi, od neprocjenjivog je značaja. Mehanizmi koji svakoj lokalnoj organizaciji garantuju široku neovisnost u djelovanju, još jedan su na spisku razloga zašto smo odabrali Našu stranku.

Sada, uvjereniji nego ikad da je politiku na lokalnom nivou moguće iz korijena promijeniti, idemo odlučno ka cilju koji je ostao isti od prvog dana. Jedina je razlika što više nismo usamljeni, idemo zajedno i tačka.

Zajedno se možemo izboriti za drugačiju
Veliku Kladušu!

Ulica Sulejmana Topića bb, Velika Kladuša

+387 60 311 66 74

info@kladusajenasa.org

www.facebook.com/Kladusajenasa

velikakladusa@nasastranka.ba

www.nasastranka.ba

Pridruži se.

